

West

Geadviseerd subsidiebedrag: € 0

Gevraagd subsidiebedrag: € 800.000

Over de instelling

Stichting West (hierna: West) is een presentatie-instelling voor actuele kunst, gevestigd in Den Haag. In de aanvraag preludeert West op de naamswijziging Kunstforum. De raad gebruikt de statutaire naam Stichting West. West presenteert een discipline-overstijgende programmering met, naar eigen zeggen, een sterke rol voor educatie, academisch onderzoek en publieke interactie. De programmering heeft een theoretische inbedding. Kunst, debat en het stimuleren van individuele kunstbeleving vormen de speerpunten binnen de programmering.

De kernactiviteiten van West worden verdeeld over drie programmalijnen: 'Main Space', 'Instituut voor Kunst en Kritiek' (IKK) en 'Open Platform'. Daarnaast zijn er programma-activiteiten op internationale locaties en binnen festivals als Sound Arts Festival SFX Seoul/Den Haag en Onze Ambassade Festival.

West ziet kunst eerder als een methodiek dan als een discipline. West profileert zich als een in de basis 'vormende' en educatieve instelling. Zij wil zich inzetten voor makers in de cultuursector en het discours over hedendaagse kunst stimuleren. Met de nieuwe naam Kunstforum wil de instelling uitdragen een cultuurplatform voor *iedereen* te zijn en zich nadrukkelijk openstellen voor de hedendaagse pluriforme samenleving.

West was van 2016 tot 2018 gevestigd op een tweede locatie, Huis Huguetaan aan het Lange Voorhout. Tegelijkertijd stopte zij met de programmering van het rondreizende 'Volkspaleis'. In 2019 vestigde zij zich in de voormalige Amerikaanse ambassade. De programmering voor de tentoonstellingsruimte op Groenewegje kwam te vervallen.

Subsidieadvies

De aanvraag voldoet aan de eisen als bedoeld in artikel 3.30 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

De Raad voor Cultuur oordeelt positief over Stichting West. Echter, na zorgvuldige weging van de aanvragen binnen dezelfde categorie adviseert hij Stichting West geen subsidie te verlenen. De raad verwijst voor een toelichting op de afweging naar de inleiding bij deze categorie. De raad heeft de extra aangevraagde, geormerkte, gelden voor verbreding van het publieksbereik niet beoordeeld.

Binnen het landelijke bestel is West een speler die zich onderscheidt met een internationale programmering met een artistiek-theoretische invalshoek van kunst. Met het programma 'Gedankenexperiment' kiest West voor een filosofische benadering van kunst waarbij kunst een vorm is van 'experimenteel denken'. De raad vindt het beschreven gedachtegoed in beperkte mate vernieuwend en oorspronkelijk. De inhoudelijke koers die West uitzet, is eigenzinnig maar hermetisch van toon. Ook slaagt West er onvoldoende in haar ideeën te concretiseren en te vertalen naar het activiteitenprogramma. De voorgestelde vernieuwing in publieksbereik met de programmatische 'Open Platform' wordt onvoldoende uitgewerkt en geeft geen uitsluitsel hoe cocreatie en kennisdeling worden gerealiseerd.

Internationaal, met name in Duitsland, vindt West met haar theoretische benadering veel aansluiting. West heeft een redelijk groot publieksbereik met bezoekers aan tentoonstellingen in Nederland en in het buitenland en met publieke programmering. Het jaarlijkse 'Kunstgeschenk' draagt daaraan bij. Het bereik van haar educatieve activiteiten is beperkt. Het archief met *streamings* van haar activiteiten is voorbeeldstellend voor vergelijkbare instellingen.

West heeft een ambitieuze begroting ingediend. Haar financiële basis is gezond. West geeft op voldoende wijze invulling aan de codes, zij het dat de raad het een omissie vindt dat West haar publiek niet betreft bij het uitwerken van de Code Diversiteit en Inclusie.

Beoordeling

Artistieke/inhoudelijke kwaliteit van de kernactiviteiten

West presenteerde in 2018 sterke tentoonstellingen als 'Radical Software. The Raindance Foundation, Media Ecology and Video Art' en 'Gary Hill Always Rings Twice'. De programmatische keuze en uitvoering waren geslaagd en sloten goed aan bij de visie van West om de samenhang van kunst met het verleden te onderzoeken. Met onder andere videokunst zoekt West een interessante niche op, haar aanbod wordt in weinig Nederlandse instellingen getoond. Op de nieuwe locatie in de ambassade was er weinig aandacht voor nieuw werk en jonge kunstenaars in combinatie met debat. Met 'Foreign Agents' van Candice Breitz toonde West tijdens de opening mooi werk dat echter al vaak op internationale podia te zien was. West realiseerde haar tentoonstellingen geregeld in samenwerking met internationale partners. Onder de noemer 'And the Arts' is er samenwerking binnen langlopende onderzoeksprojecten met ZKM Karlsruhe en festival transmediale Berlin.

West blikt tevreden terug op de voorgaande jaren. De raad had hier echter liever meer zelfkritiek gezien, bijvoorbeeld ten aanzien van de zichtbaarheid van West in het bredere actuele discours.

West kiest met het programma 'Gedankenexperiment' voor een filosofische benadering van kunst door kunst als een vorm van 'experimenteel denken' te beschouwen. Met 'Gedankenexperiment' reflecteert zij op de noodzaak en betekenis van de begrippen 'kunstenaar' en 'kunstwerk' en wil zij door onderzoek en experiment meer empathie creëren voor een divers en inclusief publiek. West sluit met 'Gedankenexperiment' aan bij eerdere artistiek-theoretische programmalijnen als 'Super-Hybridity' en 'Urtopie'. De keuze van dit specifieke Duitse intellectuele gedachtegoed als theoretisch kader is echter in onvoldoende mate vernieuwend en oorspronkelijk. De ideeën zijn daarbij hermetisch en cerebraal verwoord en het activiteitenprogramma is onvoldoende coherent uitgewerkt. Door de focus op reflectie en theorie levert West wel een eigenzinnige bijdrage aan het culturele landschap in Nederland en binnen de hedendaagse kunst. Ook is het interessant dat West vooral op de kunst zelf en op presentatie, discours en debat is gericht, en minder op de maatschappelijke kant van kunst en de huidige tijdgeest.

Getuige het activiteitenprogramma lukt het West veel internationale partners te vinden, met name in Duitsland. De internationale samenwerkingsverbanden met universiteiten en kennisinstututen en de representatie van internationale kunstenaars geeft West internationale statuus. Ook maakt West aannemelijk dat zij een belangrijke plek is voor (soms onderbelichte) internationale kunstenaars om hun werk te tonen. Publicaties als het jaarlijkse en gratis verkrijgbare succesvolle 'Kunstgeschenk' met een toegankelijk essay over de rol van kunst en talloze andere publicaties die binnen Instituut voor Kunst en Kritiek verschijnen, eveneens een kernactiviteit van West, verdienen veel waardering.

Vernieuwing

West verhuisde de afgelopen periode tweemaal. Voor de inrichting van de huidige locatie in de voormalige Amerikaanse ambassade betrok zij het architectuurcollectief Assemble met de opdracht een inspirerende en speelse ontmoetingsplek te creëren. Binnen de programmalijn 'Open Platform' wil West bezoekers als co-makers bij het activiteitenprogramma betrekken en hen laten deelnemen aan debat, dialoog en evenement. West beschrijft haar aanpak slechts in algemene termen waardoor het vernieuwende karakter van 'Open Platform' als instrument voor kennisdeling en het bevorderen van betrokkenheid niet overtuigt (zie 'Bevordering van educatie en participatie'). Door haar naam te veranderen in Kunstforum wil West haar benadering sterker uitdragen, maar met deze aanvraag maakt zij haar ambitie onvoldoende waar een cultuurplatform van *iedereen* te zijn.

West realiseert al jaren consequent een archief met professionele registraties van evenementen om het bereik te verbeteren; een relevante stap die een voorbeeld is voor het veld.

Eerlijke beloning en gezonde bedrijfsvoering

West zet zich sterk in voor eerlijke beloning. Ze is transparant over wat ze doet en haar inspanningen zijn geloofwaardig. Ze volgt de 'Richtlijn functie en loonbouw presentatie-instellingen'. Kunstenaars worden betaald volgens de 'Richtlijn kunstenaarshonoraria'.

West was de afgelopen periode financieel gezond met een eigen inkomstenpercentage van 28 procent in 2018. Met een subsidiebudget van 275.000 euro was zij een betrekkelijk kleine speler in de BIS. Desondanks heeft zij een ambitieus programma gerealiseerd, met als keerzijde dat er onvoldoende budget was om de directeur en de medewerkers een contract te kunnen bieden. West is tweemaal verhuisd, hetgeen een groot beslag op de organisatie heeft gelegd. De raad heeft veel bewondering voor de prestaties die de instelling de afgelopen periode heeft geleverd.

Ook voor de komende periode is de begroting in balans. Maar omdat West bij het rijk een ruime verdubbeling ten opzichte van het huidige budget aanvraagt, en een matchingsbijdrage van de gemeente Den Haag, valt de financieringsmix de komende jaren minder gunstig uit. Het hogere bedrag is in overeenstemming met de ambities om jaarlijks twaalf tentoonstellingen te produceren, met een personeelsuitbreiding van 6 fte in 2017 – 2018 naar 13 fte in 2021 – 2024 en extra inzet op educatie. De instelling beschrijft geen strategie bij tegenvallende inkomsten. Zorgelijk vindt de raad het dat West nog geen harde toezegging van de gemeente Den Haag heeft gekregen met betrekking tot de huisvestingslocatie.

Bevordering van educatie en participatie (inclusief publieksbenadering)

West heeft zich de afgelopen periode aangesloten bij Stichting Cultuurschakel in Den Haag. Met zes verschillende educatieprogramma's voor primair en voortgezet onderwijs heeft West werk gemaakt van haar educatieaanbod. Het bereik laat een stijgende lijn zien van 553 leerlingen in 2017, tot 868 in 2018, maar is nog aan de lage kant. Ook voor het hoger onderwijs was er een specifieke programmering met onder andere symposia, workshops en een summerschool. De komende periode streeft West naar een bereik van 900 leerlingen jaarlijks en circa 50.000 deelnemers aan overige activiteiten. West (co-)produceerde in 2018 zeven tentoonstellingen, waarmee ze in eigen huis ruim 20.000 bezoekers trok en 44.450 in het buitenland. In 2019 trok West 42.311 bezoekers op de eigen locatie. Hiermee heeft West hoge deelnemers- en bezoekersaantallen gerealiseerd maar

omdat West geen uitkomsten van doelgroepen-onderzoek presenteert is het onduidelijk welke typen publieksgroepen worden bereikt.

West wil zich sterker positioneren als educatief instituut en stappen zetten richting 'openheid en dialoog'. Met 'Open Platform' biedt ze haar publiek de mogelijkheid kennis en expertise te delen en hen te betrekken als co-makers. West noemt zichzelf een educatief instituut, maar in hoeverre (een breed) publiek echt ruimte krijgt voor eigen inbreng weet zij niet duidelijk te maken. West zou een keuze moeten maken voor typen publieksgroepen en aangeven hoe ze in het verlengde hiervan complexe onderwerpen gaat uitwerken. Hierop moet zij communicatie- en marketingmiddelen laten aansluiten. De vormen van publieksbenadering die West nu kiest, zoals symposia, lezingen, publicaties en rondleidingen zijn klassiek en meer gericht op eenrichtingsverkeer dan op gelijkwaardige interactie.

West formuleert voor de periode 2021 – 2024 een stevige ambitie voor haar publieksbereik met een raming van jaarlijks gemiddeld 47.000 bezoekers, waarvan 24.000 betalend. In het buitenland verwacht West met eigen projecten gemiddeld 40.000 bezoekers jaarlijks te trekken.

Extra gelden publieksbereik

Voor de periode 2021 – 2024 lijkt West een beroep te doen op de extra gelden die de minister beschikbaar stelt voor twee presentatie-instellingen die zich specifiek richten op verbreding van een groot landelijk en internationaal publieksbereik. Althans: in het aanvraagformulier vindt ze dat aan. In de toelichting op de begroting geeft ze aan de extra bijdrage hiervoor te willen inzetten om 'de groei en de professionalisering van de organisatie te kunnen waarborgen en uitdragen'. Echter, noch in de begroting en noch in het activiteitenplan refereert ze expliciet aan die 250.000 euro.

Geografische spreiding

West beschrijft haar regionale worteling maar zeer beperkt. De raad vindt dat een gemiste kans, maar constateert tevens dat zij met het beperkte budget en het intensieve overleg over huisvesting de afgelopen periode veel van zichzelf heeft gevegd. Met het educatieprogramma voor scholen is West mondjesmaat geworteld in Den Haag. De positionering ten opzichte van andere presentatie-instellingen en de Elektriciteitsfabriek wordt niet beschreven. De raad krijgt wel een beeld van de uitgebreide internationale betrekkingen op het gebied van wetenschap, technologie en kunst. West onderscheidt zich in Den Haag als een internationaal georiënteerde presentatie-instelling met een artistiek-theoretische invalshoek en de representatie van internationale kunst en kunstenaars en samenwerkingen. Met het 'Critical Making Consortium' legt West verbinding met landelijke partners als de Universiteit Leiden, WDKA Rotterdam, Het Nieuwe Instituut

te Rotterdam en de Waag Amsterdam. Gezamenlijk onderzoeken zij hoe een brug tussen kunst, design en technologie kan worden geslagen.

Toepassing Fair Practice Code

West reflecteert goed op de code. Zij neemt deel aan de sociale dialoog door actieve betrokkenheid bij De Zaak Nu over de 'Richtlijn kunstenaarshonorarium' en onderzoek naar de honorering en 'Richtlijn functie en loongebouw presentatie-instellingen'. West streeft ernaar het aantal vaste contracten van werknemers te vergroten. Voor werkafspraken met partners stelt West risicoanalyses op en voor de omgang met individuele makers en instellingen heeft zij een *code of conduct* opgesteld. Met functioneringsgesprekken en een interne vertrouwenspersoon borgt de instelling veilige werkomstandigheden.

Wat betreft de arbeidsvoorwaarden maakt West afspraken over reiskosten en overwerk. Zij geeft echter niet aan in hoeverre ze investeert in opleidingsmogelijkheden voor haar medewerkers en ook blijkt uit de aanvraag niet of er afspraken zijn gemaakt over arbeidsongeschiktheidsverzekeringen of pensioenen.

Toepassing Governance Code Cultuur

De raad heeft vertrouwen in de manier waarop West invulling geeft aan de Governance Code Cultuur. Sinds begin 2020 is zij overgestapt naar een raad-van-toezichtmodel. De werkwijze binnen de organisatie is beschreven in de statuten, in het reglement van de raad van toezicht en in het directiereglement. De diversiteit van de raad van toezicht is onvoldoende specifiek uitgewerkt.

Toepassing Code Diversiteit en Inclusie

De visie van West op de Code Diversiteit en Inclusie is sterk programmatisch. Met 'denken vanuit de kunst' beoogt West meer empathie te creëren voor een diversere en inclusievere maatschappij. De vier p's zijn uitgebreid uitgewerkt en West heeft aandachtspunten beschreven, zoals het lage percentage niet-westerse medewerkers. Alle communicatie is standaard in het Nederlands en Engels en rondleidingen worden zelfs in zeven talen aangeboden. In 2019 is een ambassadeur (0,5 fte) aangesteld om nieuwe partners te bereiken, met deelname aan DAP (Democratize Art Platform) onderzoekt West hoe grotere toegankelijkheid van actuele kunst kan worden bewerkstelligd. Hiervoor voert zij wereldwijd gesprekken met instellingen om programmering vanuit meerdere perspectieven te belichten. De raad moedigt West echter aan om meer samen met het publiek haar ambities vorm te geven en minder vanuit een geabstraheerde opvatting en een top-down benadering.